

Dato: 09.03.2021

Oppdragsforståelse

Gjenoppbygging av kultursektoren

Kulturdepartementet har i brev av 29. januar 2020 gitt Kulturrådet og Norsk filminstitutt (NFI) i oppdrag å utføre en kartlegging av koronapandemiens langsiktige konsekvenser for kulturlivet og vurdere virkemiddelapparatet i lys av denne. På bakgrunn av avklaringer og dialog med departementet har Kulturrådet og NFI utarbeidet en tilnærming til arbeidet. Hensikten har blant annet vært å skille tydelig mellom arbeidet med pandemiens langsiktige konsekvenser og håndteringen av sektorens mer akutte behov.

De første milepælene i arbeidet vil være ferdigstillingen av en plan for dialog med sektoren, som vil foreligge 25. mars – og en plan for analysearbeidet, basert på en innledende kunnskapsoppsummering, som vil være klar 15. april. Før sommeren vil Kulturrådet og NFI komme med en delleveranse, mens arbeidet som helhet avsluttes i desember 2021.

Overordnet om arbeidet

Formålet med arbeidet er å gi et kunnskapsgrunnlag for å kunne bøte på pandemiens konsekvenser, styrke kultursektoren og utnytte nye muligheter sektoren står overfor i årene som kommer. Dette vil kreve en utredning av sektorens tilstand og vilkår før og under pandemien – og dernest en vurdering av eksisterende og eventuelt nye virkemidler sett i lys av de kulturpolitiske målene. Derfor vil arbeidet bestå av to ledd: for det første *analyse* og for det andre *vurdering* av virkemidler og tilnærminger til gjenoppbygging.

Analyse av sektoren før og under pandemien

I arbeidets første fase vil Kulturrådet og NFI samle, og der det er nødvendig frembringe, kunnskap som kan tegne et helhetlig bilde av pandemiens konsekvenser for kultursektoren. Dette vil omfatte feltene litteratur, scenekunst, visuell kunst, kulturarv, musikk, film, serier og dataspill. Analyseleddet vil ta for seg, men ikke nødvendigvis være begrenset til, pandemiens konsekvenser for ulike delsektorer, kunstnerøkonomi, bransjeøkonomi og publikum. Det er et mål å belyse både overveiende privat og overveiende offentlig finansierte deler av sektoren, økonomiske relasjoner mellom ulike aktører samt samspill mellom frivillig og profesjonelt kulturliv. En undersøkelse av hvordan de avbøtende tiltakene under pandemien har fungert, vil også være en del av analysen.

Utviklingstrekk og trender

Analysen skal dessuten identifisere utviklingstrekk som preger sektoren og se etter strukturelle endringer, innovasjon og nye muligheter som kan ha fremkommet eller blitt forsterket under pandemien. Virkningene nye markeder, digitalisering og endrede publikumspreferanser har på norsk kultursektor, noe som kan ha blitt endret under pandemien, vil her være relevante. Videre vil erfaringer med håndteringen av krisen i kultursektoren også inngå i analysearbeidet, inkludert ny kunnskap om aktører som er av kulturpolitisk betydning, men som tradisjonelt har ligget utenfor kjernen av kulturpolitikens virkeområde.

Vurdering av virkemidler

Basert på analysen vil eksisterende og eventuelt nye virkemidler vurderes. Kulturrådet og NFI vil i utgangspunktet tuft på denne vurderingen på virkemidlenes evne til å møte pandemiens virkninger og deres betydning for at sektoren skal kunne innfri kulturpolitiske mål. Andre lands planer og tiltak vil også kartlegges som et ledd i vurderingsarbeidet. Vurderingen vil ikke konkludere i en sluttet plan, men legge frem flere mulige handlingsalternativer og veivalg.

I utgangspunktet vil vurderingen ta for seg eksisterende og mulige nye kulturpolitiske virkemidler på Kulturdepartementets faglige og forvaltningsmessige nedslagsfelt. Samtidig vil det vurderes om dagens avgrensning av virkemiddelapparatet er hensiktsmessig.

Kulturrådet og NFI vil imidlertid presisere at flere viktige tiltak for å avbøte krisens virkninger på kultursektoren, ikke er av kulturpolitisk art. Sosial- og velferdspolitiske, arbeidsmarkedspolitiske og næringspolitiske tiltak er av stor betydning også for kultursektoren, men disse anses å ligge utenfor dette arbeidets rammer. Der det identifiseres behov som ikke kan dekkes med kulturpolitiske tiltak, vil disse behovene kunne påpekes.

Vekt på gjenoppbygging og utvikling

Arbeidet skal legge et kunnskapsmessig grunnlag for gjenoppbygging og utvikling av kultursektoren i tiden etter at smittevernrestriksjonene i det vesentlige er opphevet. Denne overgangen vil tidfestes nærmere ut fra helsemyndighetenes scenarioer og løpende vurderinger underveis i arbeidet.

Kulturrådet og NFI vil understreke behovet for at kultursektoren inkluderes i arbeidet med lettelse av restriksjonene og at det kan være behov for nye eller endrede virkemidler for å avbøte krisen på kort sikt. Slike mer akutte eller kortsiktige tiltak faller imidlertid utenfor oppdragets rammer. Derfor bør det langsiktige arbeidet heller ikke forsinke eller stå i veien for mer akutte tiltak for å støtte en kriserammet sektor.

Dialog med sektoren og relevante aktører

Kulturrådet og NFI vil gjennom hele denne prosessen invitere kultursektoren til dialog og innspill. Sektorens erfaringer og råd vil samles og gjenspeiles i flere deler av arbeidet. For eksempel vil systematisk innhenting av kunnskap fra sektoren være en naturlig del av analysen. For å sikre en god dialog med kommunesektoren vil Kulturrådet og NFI involvere KS på egnet måte.

Fremdrift i den innledende fasen

Et opplegg for hvordan sektoren skal involveres i arbeidet vil foreligge innen 25. mars. En plan for nye analyser, basert på en innledende kunnskapsoppsummering, vil foreligge senest 15. april. Analyseleddet i arbeidet vil i hovedsak gjennomføres i løpet av første halvår 2021, og Kulturrådet og NFI tar sikte på å levere en delanalyse innen 1. juli 2021. Deler av analysene vil vel å merke måtte utføres etter sommeren på grunn av tilgangen til økonomiske data. Neste ledd, vurdering av virkemidler, vil påbegynnes så snart enkeltdele av analysearbeidet er slutført, men hovedvekten av denne delen av arbeidet planlegges lagt til høsten 2021. Merk at tidsplanen vil måtte gjennomgås og justeres fortløpende i tråd med helsemyndighetenes vurderinger av situasjonen. Prosjekt- og fremdriftsplanen vil avhenge av tilgjengelige ressurser og kapasitet i perioden.